

Warszawa, 19-08-2025 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

**Zespół Prawa Konstytucyjnego,
Międzynarodowego i Europejskiego**

VII.7037.227.2025.AT

Pan

Janusz Kołder

Przewodniczący Rady Miejskiej Cieszyna

Urząd Miejski w Cieszynie

ePUAP

Szanowny Panie Przewodniczący,

w odpowiedzi na pismo z dnia 30 września 2025 r., przekazujące uchwałę nr XVI/219/25 Rady Miejskiej Cieszyna z dnia 25 czerwca 2025 r. w sprawie zwrócenia się z wnioskiem do Rzecznika Praw Obywatelskich, działając z upoważnienia RPO na podstawie ustawy z 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2024 r. poz. 1264 ze zm.), uprzejmie przedstawiam stanowisko RPO.

W swoim wniosku Rada Miejska Cieszyna zwróciła się do Rzecznika Praw Obywatelskich „o podjęcie następujących działań w sprawie naruszającego prawa i wolności uczniów, rodziców, katechetów i osób duchownych zmniejszenia od 1 września 2025 r. wymiaru godzin nauki religii w publicznych szkołach:

1) Zweryfikowanie prawidłowości procesu legislacyjnego rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 17 stycznia 2025 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach, w szczególności uzgodnień prowadzonych na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy o systemie oświaty

2) Wystąpienie do Ministra Edukacji o uchylenie zapisów rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 17 stycznia 2025 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach w zakresie zmniejszenia od 1 września 2025 r. wymiaru godzin nauki religii w publicznych szkołach

3) Wystąpienie do właściwych organów o podjęcie inicjatywy w zakresie wprowadzenia zmian legislacyjnych pozwalających samorządom terytorialnym finansowanie dodatkowej lekcji religii”.

Mając na uwadze powyższe, pragnę wskazać na następujące kwestie. Jak stanowi art. 12 ust. 1 Konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską, podpisany w Warszawie dnia 28 lipca 1993 r. (Dz.U. z 1998 r. nr 51 poz. 318), uznając prawo rodziców do religijnego wychowania dzieci oraz zasadę tolerancji, Państwo gwarantuje, że szkoły publiczne podstawowe i ponadpodstawowe oraz przedszkola, prowadzone przez organy administracji państwowej i samorządowej, organizują zgodnie z wolą zainteresowanych naukę religii w ramach planu zajęć szkolnych i przedszkolnych. **Przepisy Konkordatu nie określają, ile lekcji religii w tygodniu będą mieli uczniowie.**

Szczegółowe zasady są zawarte w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. z 2020 r. poz. 983 ze zm.). Na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2025 r. poz. 881) minister właściwy do spraw oświaty i wychowania w porozumieniu z władzami Kościoła Katolickiego i Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego oraz innych kościołów i związków wyznaniowych określa, w drodze rozporządzenia, warunki i sposób wykonywania przez szkoły zadań w tym zakresie.

Zmiany dotyczące organizacji lekcji religii w szkołach były tematem wystąpienia generalnego RPO z dnia 10 czerwca 2024 r. do Pani Barbary Nowackiej, Minister Edukacji. W swojej opinii na temat tworzenia grup międzyoddziałowych lub międzyklasowych Rzecznik stwierdził: „należy zauważyć, że nowa organizacja lekcji religii będzie skutkować zmniejszeniem się liczby godzin, a co z tym związane, redukcją zatrudnienia katechetów. Zasadne jest zatem wyjaśnienie, czy przed przystąpieniem do pracy nad rozporządzeniem Ministerstwo Edukacji Narodowej oszacowało, ilu katechetów może z tego powodu stracić pracę, oraz czy rozważane były jakiegokolwiek okresy przejściowe albo mechanizmy pomocowe dla tej grupy

nauczycieli. Zwracam przy tym uwagę na aspekt ochrony pracy, wynikający z postanowień art. 24 Konstytucji”.

W odpowiedzi z dnia 21 czerwca 2024 r. (znak DKOPP-WOKO.021.1.2024.MK) Pani Minister Katarzyna Lubnauer przedstawiła następujące stanowisko MEN: „Zmiany dotyczące ruchów kadrowych w szkole podejmuje dyrektor szkoły jako kierownik zakładu pracy dla zatrudnionych w danej jednostce nauczycieli. Zakłada się racjonalność działania dyrektora, który korzystając z nowych rozwiązań w zakresie organizowania nauki religii w szkole zobowiązany jest jednocześnie do przestrzegania przepisów ogólnych prawa pracy oraz szczególnych uprawnień i ochrony, jakie posiadają nauczyciele zatrudnieni na podstawie przepisów ustawy - Karta Nauczyciela”. Z całością pism można zapoznać się pod podanym adresem:

<https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-szkola-religia-organizacja-men-odpowiedz>

W dniu 5 czerwca 2025 r. Rzecznik skierował kolejne wystąpienie generalne do Ministra Edukacji. Powodem podjęcia działań były dalsze zastrzeżenia, które wywoływały rozporządzenia regulujące naukę religii w szkołach. Rzecznik ponownie podkreślił, że zmniejszenie liczby godzin, niepoprzedzone działaniami dostosowawczymi i osłonowymi, rodzi wątpliwości w kontekście konstytucyjnej zasady ochrony pracy. Stwierdził również, że przy wydawaniu rozporządzenia w tej sprawie należało zachować stosowne okresy przejściowe oraz zapewnić ochronę praw nauczycieli religii. Odpowiedź MEN dotychczas nie wpłynęła. Z całym wystąpieniem można zapoznać się pod podanym adresem:

<https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-szkoly-nauka-religii-men>

Inne wystąpienia generalne Rzecznika Praw Obywatelskich, których tematem była organizacja lekcji religii, zostały przedstawione poniżej:

<https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-lekcje-religii-udzial-mniejszosci-uczniow>

<https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-uczniowie-niechodzacy-na-lekcje-religii-niekiedy-musza-w-nich-uczestniczyc>

<https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/lekcje-religii-uczen-niepelnoletni-kto-decyduje-MEN-do-RPO>

<https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-religia-albo-etyka-mein-opinia>

Uprzejmie informuję, że w chwili obecnej Rzecznik Praw Obywatelskich nie planuje podejmowania kolejnych działań w tej sprawie. Kompetencje RPO w szczególności nie pozwalają na formułowanie opinii odnoszących się do wpływu lekcji religii na sferę życia duchowego i religijnego dzieci i młodzieży, a także na ich kondycję psychiczną. Uprzejmie proszę o zrozumienie oraz dziękuję za zaufanie okazane Rzecznikowi. Jednocześnie pragnę wskazać na możliwość samodzielnego zgłoszenia postulatów dotyczących m.in. wprowadzenia zmian prawnych dotyczących finansowania dodatkowej lekcji religii bezpośrednio do podmiotów dysponujących inicjatywą ustawodawczą.

Z wyrazami szacunku

Anna Białek

Dyrektor Zespołu

/-wydano i podpisano elektronicznie/